

การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้
โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ไฟฟ้านำรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

โครงการนวัตกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา
ปีการศึกษา 2568

นางญาณิศร เผ่าพันธ์
ครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนอุบลวิทยาคม

คำนำ

รายงานฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อนำเสนอผลการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอุบลวิทยาคม โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับวิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง “ไฟฟ้าน่ารู้” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานตามโครงการนวัตกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2568 ผู้จัดทำได้ตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะในบริบทของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาที่มุ่งเน้นการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและลดความเหลื่อมล้ำ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นนี้จึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะการสังเกต การทดลอง การลงความเห็นจากข้อมูล และการแก้ปัญหาผ่านสถานการณ์จำลองและวิถีจริง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาเรื่องไฟฟ้าอย่างเป็นระบบและยั่งยืนหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อคณะครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ที่สนใจในการนำรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาทักษะวิทยาศาสตร์ให้กับนักเรียน และเป็นแนวทางในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนอุบลวิทยาคม คณะกรรมการสถานศึกษา และคณะทำงานพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ที่ได้ให้คำปรึกษาและสนับสนุนการดำเนินงานในครั้งนี้นั้นจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

นางญาณิศา เผ่าพันธ์

โรงเรียนอุบลวิทยาคม

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
1. ชื่อนวัตกรรม	1
2. ผู้จัดทำ	1
3. ระยะเวลาดำเนินการพัฒนานวัตกรรม	1
4. ที่มาและความสำคัญ	1
5. วัตถุประสงค์	2
6. กลุ่มเป้าหมาย	3
7. เครื่องมือที่ใช้	3
8. กระบวนการพัฒนานวัตกรรม	3
9. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	5
10. กระบวนการนำนวัตกรรมไปใช้	6
11. ผลที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมาย	7
12. บทเรียนที่ได้รับ	7
13. เงื่อนไขความสำเร็จ	7
ภาคผนวก	9

**รายงานการพัฒนาวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา
ของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา โรงเรียนอุบลวิทยาคม ปีการศึกษา ๒๕๖๘**

---

1. ชื่อนวัตกรรม

การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ไฟฟ้านำรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. ผู้จัดทำ

นางญาณิศา เผ่าพันธ์

3. ระยะเวลาดำเนินการพัฒนาวัตกรรมการ

เริ่มวันที่ 16 พฤษภาคม 2568 ถึง วันที่ 15 พฤษภาคม 2569

4. ที่มาและความสำคัญ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้กำหนดคุณลักษณะของผู้เรียนในรายวิชาวิทยาศาสตร์โดยใช้กรอบความคิดในเรื่องการพัฒนา การศึกษาเพื่อเตรียมคนในสังคมแห่งความรู้และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คือ ผู้เรียนควรสามารถนำความรู้และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้และแก้ปัญหา อย่างเป็นระบบ การคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และมีจิตวิทยาศาสตร์ (กระทรวงศึกษาธิการ 2551: 1-10) ประชาชนต้องได้รับการศึกษาด้านความรู้ทางวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนเป็นอย่างดี รวมทั้งได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ นอกห้องเรียน ในปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ไม่ว่าจะเป็นระดับใดก็ตามครูผู้สอนยังคงให้ความสำคัญกับเนื้อหามากกว่ากระบวนการให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ ฝึกการคิด เป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น เนื่องจากต้อง เตรียมนักเรียนให้มีความพร้อมทางด้านเนื้อหาเพื่อรองรับการประเมินมาตรฐานการเรียนรู้จากหน่วยงานต่างๆ ทำให้นักเรียนไม่สามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปใช้ในการประยุกต์แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของตนเองได้ ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและไม่เกิดความคงทนในการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการสืบสอบ หาความรู้ได้พัฒนาขึ้นมาจากกิจกรรมการสอนวิทยาศาสตร์ ชาตรี เกิดธรรม (2545: 36) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ว่า เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้าหาความรู้โดยใช้กระบวนการทางความคิด หาเหตุผล ทำให้ค้นพบความรู้หรือแนวทางแก้ปัญหาด้วยตนเอง กระบวนการสืบเสาะหา ความรู้แบบ 5E ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 2548: 6-7) คือการสร้าง ความสนใจ (Engagement) การสำรวจและค้นหา (Exploration) การอธิบาย และลงข้อสรุป (Explanation) การขยายความรู้ (Elaboration) และการประเมิน (Evaluation) จากลำดับขั้นตอนดังกล่าวผู้เรียนสามารถสร้างความรู้โดยผ่าน กระบวนการคิดด้วยตนเอง มีการกำหนดประเด็นปัญหาหรือตั้งสมมติฐานขึ้นตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์แล้ว ทดลองเพื่อตรวจสอบหรือสืบค้นหาคำตอบตามสมมติฐานนั้น ซึ่งจากความหมายและลำดับขั้นตอนข้างต้น กระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E เป็นรูปแบบหนึ่งซึ่งผู้เรียน

สามารถเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ได้ใช้ กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ มีเหตุผล มุ่งให้ผู้เรียน รู้จักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์แสวงหาความจริงจากการสืบเสาะหาข้อมูล รู้จักการแก้ปัญหาด้วยตัวเอง ซึ่งเป็นวิธีการสอนที่เหมาะสมแก่ การนำมาพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ให้แก่นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อให้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนที่ดีขึ้น เป็นผู้ ที่คิดอย่างมีระบบ แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นโดยใช้หลักการของเหตุและผล ซึ่งจะ ช่วยส่งเสริมให้ นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 คาดหวังไว้ ชุดกิจกรรม การเรียนรู้จึงมีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างดี ดังที่ วิ ระพร ลาทอง (2555: ง-จ) ได้วิจัย การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ วัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น เรื่อง ระบบหมุนเวียนเลือดกับการรักษาคุณภาพของร่างกาย กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น เรื่อง ระบบหมุนเวียนเลือดกับการรักษาคุณภาพของร่างกาย กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ 83.28/81.91 เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ ค่าดัชนี ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น เรื่อง ระบบหมุนเวียนเลือดกับการรักษาคุณภาพของร่างกาย กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่พัฒนาขึ้น มีค่าเท่ากับ .71 แสดงว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 71 นักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการ เรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ (4) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการ เรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63

จากสภาพปัญหาและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาทักษะกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ไฟฟ้านำรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนสามารถศึกษาหา ความรู้ด้วยตนเองโดยอาศัยสื่อและการจัดกิจกรรมอย่างเป็นระบบในชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการพัฒนา ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับการเรียนวิทยาศาสตร์และการดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข

5. วัตถุประสงค์

1. เพื่อการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของผู้เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ไฟฟ้านำรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ไฟฟ้านำรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ก่อนและหลังจากการเรียนด้วย ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ไฟฟ้านำรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอุบลวิทยาคม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

6. กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 27 คน

7. เครื่องมือที่ใช้

เครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วย ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ไฟฟ้านำรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 ชุด

ชุดที่ 1 เรื่อง แรงไฟฟ้า

ชุดที่ 2 เรื่อง การต่อวงจรไฟฟ้าอย่างง่าย

ชุดที่ 3 เรื่อง การต่อเซลล์ไฟฟ้าแบบอนุกรม

ชุดที่ 4 เรื่อง การต่อหลอดไฟฟ้าแบบอนุกรมและแบบขนาน

ชุดที่ 5 เรื่อง ตัวนำไฟฟ้าและฉนวนไฟฟ้า

8. กระบวนการพัฒนานวัตกรรม

ขั้นที่ 1 (P : plan)

1. วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2560) และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนอุบลวิทยาคม ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2567 ในเรื่องของมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดรายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

2. ศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล แนวคิด และทฤษฎีพื้นฐานเกี่ยวกับวิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ รายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ไฟฟ้านำรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3. ศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล แนวคิด และทฤษฎีพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดทำชุดกิจกรรม การทดลองเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ รายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ไฟฟ้านำรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4. จัดทำหน่วยและแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ไฟฟ้านำรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 แผน เวลา เรียน 10 ชั่วโมง

5. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active learning โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

6. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (PLC) ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อตรวจสอบคุณภาพ รายละเอียด ความถูกต้องของเครื่องมือ ประกอบด้วย หน่วยการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ ชุดกิจกรรมการทดลอง โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ไฟฟ้านำรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปรับปรุง พัฒนา ตามข้อเสนอแนะจากการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (PLC)

ขั้นที่ 2 (D : Do)

นำหน่วยการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และชุดกิจกรรมการทดลอง โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ไฟฟ้าความรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การสร้างความสนใจ (Engagement) เป็นการนำเข้าสู่บทเรียนหรือเรื่องที่สนใจ ซึ่งอาจเกิดขึ้นเอง จากเรื่องที่สงสัย จากความสนใจของตัวผู้เรียนเอง หรือเกิดจากการอภิปรายภายในกลุ่มเรื่องที่นำเสนอจาก เหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น หรือเป็นเรื่องที่เชื่อมโยงกับความรู้เดิมที่เพิ่งเรียนมาแล้ว เป็นตัวกระตุ้นให้ ผู้เรียน สร้างคำถาม กำหนดประเด็นที่จะศึกษา ในกรณีที่ยังไม่มีประเด็นที่น่าสนใจ ผู้สอนอาจให้ศึกษาจากสื่อต่างๆ หรือเป็นผู้ กระตุ้นด้วยการเสนอประเด็นขึ้นมาก่อน แต่ไม่ควรบังคับให้ผู้เรียนยอมรับประเด็นที่ผู้สอนกำลังสนใจ เป็นเรื่องที่จะใช้ ศึกษา เมื่อมีคำถามที่น่าสนใจและผู้เรียนส่วนใหญ่ยอมรับให้เป็นประเด็นที่ต้องการศึกษา จึง ร่วมกันกำหนดขอบเขตและ แจกแจงรายละเอียดของเรื่องที่ศึกษาให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น อาจรวมทั้งการรวบรวม ความรู้ประสบการณ์เดิมหรือความรู้ จากแหล่งต่างๆ ที่จะช่วยให้เข้าไปสู่ความเข้าใจเรื่อง หรือประเด็นที่จะศึกษา มากขึ้น และมีแนวทางในการสำรวจตรวจสอบ อย่างหลากหลาย

2. การสำรวจและค้นหา (Exploration) เมื่อทำความเข้าใจในประเด็นหรือคำถามที่สนใจศึกษา อย่าง ถ่องแท้แล้วให้มีการวางแผนกำหนดแนวทางในการสำรวจตรวจสอบตั้งสมมติฐาน กำหนดทางเลือกที่เป็นไปได้ลง มือ ปฏิบัติเพื่อรวบรวมข้อมูล ข้อเสนอแนะ หรือปรากฏการณ์ต่างๆ วิธีการตรวจสอบหาได้หลายวิธีเช่น ทำการ ทดลอง ทำกิจกรรมภาคสนาม การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการสร้างสถานการณ์จำลอง การศึกษาหาข้อมูลจาก เอกสารอ้างอิงหรือ แหล่งข้อมูลต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลอย่างเพียงพอที่จะนำไปใช้ในขั้นต่อไป

3. การอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation) เมื่อได้ข้อมูลอย่างเพียงพอต่อการสำรวจตรวจสอบ แล้ว จึงนำข้อสังเกตที่ได้มาวิเคราะห์แปลผล สรุปผล และนำเสนอผลที่ได้ในรูปแบบต่างๆ เช่น บรรยายสรุป สร้าง แบบจำลองทาง คณิตศาสตร์หรือวาดรูป สร้างตาราง ฯลฯ การค้นพบในขั้นนี้เป็นไปได้หลายทาง เช่น สนับสนุน สมมติฐานที่ตั้งไว้ได้แย้ง กับสมมติฐานที่ตั้งไว้หรือไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่กำหนดไว้แต่ผลที่ได้จะอยู่ในรูปแบบใดก็ สามารถสร้างความรู้และช่วย ให้เกิดการเรียนรู้ได้

4. การขยายความรู้ (Elaboration) เป็นการนำความรู้ที่สร้างขึ้นไปเชื่อมโยงกับความรู้เดิมหรือ แนวคิด ที่ได้ค้นคว้าเพิ่มเติมหรือนำแบบจำลองหรือข้อสรุปที่ได้ไปใช้อธิบายสถานการณ์ หรือเหตุการณ์อื่นๆ ถ้าใช้อธิบาย เรื่องต่างๆ ได้มากแสดงว่าข้อจำกัดน้อย ซึ่งจะช่วย เชื่อมโยงกับเรื่องต่างๆ ทำให้เกิดความรู้กว้างขวางขึ้น

5. การประเมินผล (Evaluation) เป็นการประเมินการเรียนรู้ด้วยกระบวนการต่างๆ ว่าผู้เรียนมี ความรู้ อะไรบ้าง อย่างไร มากน้อยเพียงใด จากนั้นจึงนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในเรื่องอื่นๆ การนำความรู้และแบบจำลอง ไปใช้อธิบายหรือประยุกต์ใช้กับเหตุการณ์หรือเรื่องอื่นๆ จะนำไปสู่ข้อโต้แย้งหรือข้อจำกัด ซึ่งจะก่อให้เกิดประเด็น หรือ คำถาม หรือปัญหาที่ต้องการสำรวจตรวจสอบต่อไป ทำให้เกิดกระบวนการที่ต่อเนื่องกันไปเรื่อยๆ จึงเรียกว่า

Inquiry cycle กระบวนการสืบเสาะหาความรู้จึงช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งเนื้อหา หลักการ และทฤษฎี ตลอดจนการลงมือ ปฏิบัติเพื่อให้ได้ความรู้ซึ่งจะเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ต่อไป

ขั้นที่ 3 (C : check)

1. เปิดห้องเรียนโดยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หรือครูผู้สอนสายชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เข้าไปสังเกตการณ์จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องในเนื้อหา การจัดกิจกรรม เครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ การใช้ชุดกิจกรรมการทดลองโดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) พร้อมทั้งเสนอแนะ และสะท้อนผลการจัดกิจกรรมเพื่อนำมาปรับปรุง แก้ไขให้ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เหมาะสมกับบริบทของห้องเรียน ผู้เรียน และสถานศึกษา

2. นักเรียนทำแบบทดสอบ วัดประเมินผล การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ รายวิชา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

3. บันทึกผลการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการทดลองโดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ในโปรแกรม Micosof Excel จัดเก็บเป็นระบบสารสนเทศประจำวิชา

4. วิเคราะห์ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของผู้เรียน เรื่อง สารรอบตัวเรา ที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการทดลองโดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) และสะท้อนผลการเรียนให้นักเรียนทราบเป็นระยะ

ขั้นที่ 4 (A : Act)

1. ปรับปรุงแก้ไขกระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการทดลองโดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

2. นำประเด็นดังกล่าวร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและแนวทางการพัฒนาตามประเด็น นำผลสะท้อนในการใช้บันทึกข้อมูลผลการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ในระบบสารสนเทศสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อประเมินการเรียนรู้ นำข้อมูล ที่ได้พัฒนาผลการเรียนรู้ให้ผู้เรียนบรรลุ ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

9. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. การเรียนการสอนวิทยาศาสตร์

1.1 เป้าหมายสำคัญในการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ในสถานศึกษา
(หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551)

1.2 วิสัยทัศน์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์

1.3 มาตรฐานการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

1.4 กระบวนการเรียนการสอนที่ใช้ในการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

2. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

- 2.1 ความหมายของชุดกิจกรรมการเรียนรู้
- 2.2 แนวคิด ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้
- 2.3 ประเภทของชุดกิจกรรม
- 2.4 องค์ประกอบของชุดกิจกรรม
- 2.5 ประโยชน์ของชุดกิจกรรม

10. กระบวนการนำนวัตกรรมไปใช้

การใช้นวัตกรรมครั้งนี้ ผู้รายงานได้ดำเนินการทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนอนุบาลวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 27 คน โดยดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ปฐมนิเทศ/สร้างความเข้าใจ ข้อตกลงเกี่ยวกับการใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ไฟฟ้าความรู้ จำนวน 5 ชุด

- ชุดที่ 1 เรื่อง แรงไฟฟ้า
- ชุดที่ 2 เรื่อง การต่อวงจรไฟฟ้าอย่างง่าย
- ชุดที่ 3 เรื่อง การต่อเซลล์ไฟฟ้าแบบอนุกรม
- ชุดที่ 4 เรื่อง การต่อหลอดไฟฟ้าแบบอนุกรมและแบบขนาน
- ชุดที่ 5 เรื่อง ตัวนำไฟฟ้าและฉนวนไฟฟ้า

2. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปทดสอบ แล้วบันทึกคะแนนไว้เป็นการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)

3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ และนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ไฟฟ้าความรู้ ที่ผู้รายงานสร้างขึ้น จำนวน 5 เล่ม ดังนี้

- 1) ทำแบบทดสอบก่อนเรียนจำนวน 10 ข้อ เพื่อวัดความรู้พื้นฐาน
- 2) อ่านและศึกษาใบความรู้ให้เข้าใจก่อนลงมือทำชุดกิจกรรมฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
- 3) อ่านคำชี้แจงก่อนลงมือทำกิจกรรมชุดฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
- 4) เมื่อทำชุดฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เสร็จเรียบร้อยแล้ว ส่งคะแนนให้ครูบันทึกผล
- 5) หากมีข้อสงสัยหรือไม่เข้าใจให้สอบถามครูผู้สอน
- 6) ทำแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 10 ข้อ เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เรียน

4. เมื่อนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมในชุดกิจกรรมฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ จนครบทั้ง 5 เล่ม แล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน (Post-test) ซึ่งเป็นชุดเดียวกับแบบทดสอบก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

11. ผลที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมาย

- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 มีผลการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สูงขึ้น
- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสูงขึ้น
- ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองผ่านการลงมือปฏิบัติจริง
- พัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
- ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เชิงลึก ผู้เรียนสามารถเข้าใจแก่นแท้ของเนื้อหา ไม่ใช่แค่การท่องจำ ทำให้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
- ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและสนุกสนาน เปลี่ยนบรรยากาศห้องเรียนให้มีความสดใส ลดความเบื่อหน่าย

12. บทเรียนที่ได้รับ

1. เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

13. เงื่อนไขความสำเร็จ

ด้านนักเรียน

นักเรียนต้องเปลี่ยนจากการเป็น "ผู้รับ" ที่รอจดตามครู มาเป็น "ผู้สร้างความรู้" ต้องกล้าที่จะสงสัย กล้าตั้งคำถาม และไม่กลัวที่จะตอบผิด ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ ต้องมีการเตรียมตัวล่วงหน้า และมีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ไม่ปล่อยให้เพื่อนคนใดคนหนึ่ง ทักษะการทำงานร่วมกัน เปิดใจรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง ยอมรับการวิพากษ์วิจารณ์อย่างสร้างสรรค์ และสามารถสะท้อนคิด เพื่อสรุปบทเรียนด้วยตนเองได้

ด้านครู

ครูผู้สอนต้องมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก ลดบทบาทการบรรยายลง และเพิ่มบทบาทในการกระตุ้น ชี้แนะ และตั้งคำถามปลายเปิด เพื่อให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์เอง ความเชี่ยวชาญในการออกแบบกิจกรรม ครูต้องแม่นยำในเนื้อหาแต่สอนผ่านกิจกรรม ออกแบบสถานการณ์ที่ท้าทาย เหมาะสมกับวัย และเชื่อมโยงกับชีวิตจริง การสร้างพื้นที่ปลอดภัย ครูต้องสร้างบรรยากาศที่นักเรียนรู้สึกผ่อนคลาย กล้าแสดงออก โดยไม่ใช่อำนาจกดดัน การวัดและประเมินผล เปลี่ยนจากการวัดแค่ "ความจำ" มาเป็นการวัด "กระบวนการ" และ "สมรรถนะ" โดยเน้นการประเมินเพื่อพัฒนา ระหว่างเรียนมากกว่าแค่คะแนนสอบปลายภาค

ด้านผู้บริหาร

ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน ประกาศนโยบายที่สนับสนุน Active Learning อย่างจริงจัง ไม่ใช่แค่กระแสชั่วคราว เพื่อสร้างความมั่นใจให้ครู การสนับสนุนทรัพยากร จัดหาสื่อเทคโนโลยี พื้นที่เรียนรู้ ที่ยืดหยุ่น (เช่น โต๊ะเก้าอี้ที่เคลื่อนย้ายได้ง่ายสำหรับการจัดกลุ่ม) และงบประมาณสนับสนุนกิจกรรม การนิเทศแบบกัลยาณมิตร ไม่จับผิดครู แต่เปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อช่วยกันแก้ปัญหาหน้างาน การลดภาระงานอื่น Active

Learning ต้องใช้เวลาเตรียมการสอนมาก ผู้บริหารควรลดภาระงานธุรการที่ไม่จำเป็น เพื่อให้ครูมีเวลาโฟกัสกับการออกแบบการสอน

ผู้ปกครอง

ผู้ปกครองเป็นกองหนุนที่สำคัญ หากผู้ปกครองไม่เข้าใจ อาจเกิดแรงต้านได้ เงื่อนไขความสำเร็จคือ: ความเข้าใจในเป้าหมายใหม่ ผู้ปกครองต้องเข้าใจว่า "ความเจียบในห้องเรียน" ไม่ใช่เรื่องดีเสมอไป และการที่ลูกไม่มีการบ้านแบบจดบันทึกเต็มสมุด ไม่ได้แปลว่าลูกไม่ได้เรียน แต่ลูกกำลังฝึกทักษะการคิดและการปฏิบัติ การสนับสนุนการเรียนรู้ที่บ้าน ส่งเสริมให้ลูกตั้งคำถามกับสิ่งรอบตัว หรือพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มากกว่าการคาดคั้นเรื่องคะแนนสอบเพียงอย่างเดียว การสื่อสารกับโรงเรียน เข้าร่วมกิจกรรม Open House หรือเวทีแลกเปลี่ยน เพื่อพัฒนาการด้านทักษะ ของลูก เช่น ความเป็นผู้นำ หรือการแก้ปัญหา

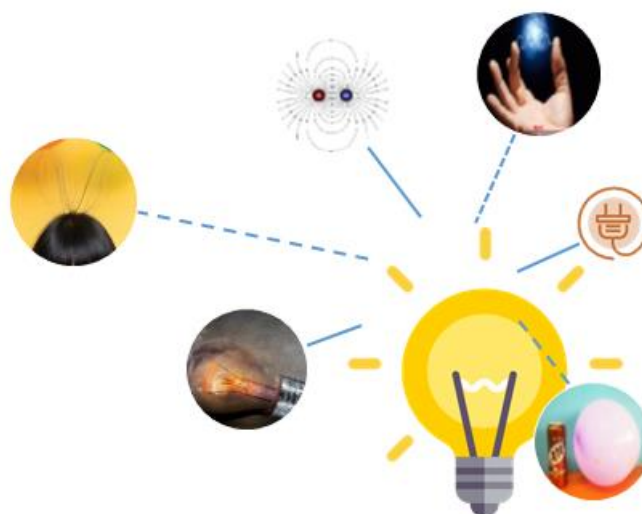
ภาคผนวก

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้

หน่วยที่ 3 เรื่อง แรงไฟฟ้าและวงจรไฟฟ้า

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนอุบลวิทยาคม จังหวัดอุบลราชธานี

เรื่อง แรงไฟฟ้า

นางญาณิศร เผ่าพันธ์

ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนอุบลวิทยาคม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

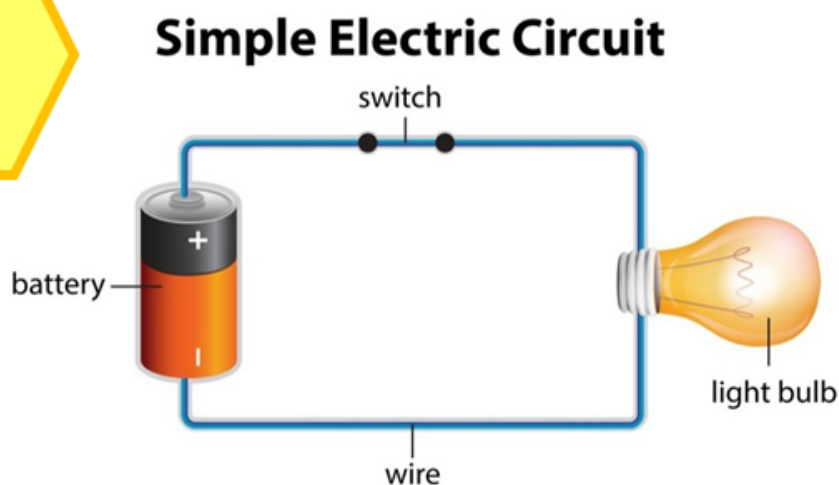
ชุดกิจกรรมการเรียนรู้

หน่วยที่ 3 เรื่อง แรงไฟฟ้าและวงจรไฟฟ้า

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

โรงเรียนอุบลวิทยาคม จังหวัดอุบลราชธานี

เรื่อง การต่อวงจรไฟฟ้าอย่างง่าย

นางญาณิศา เผ่าพันธ์

ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนอุบลวิทยาคม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

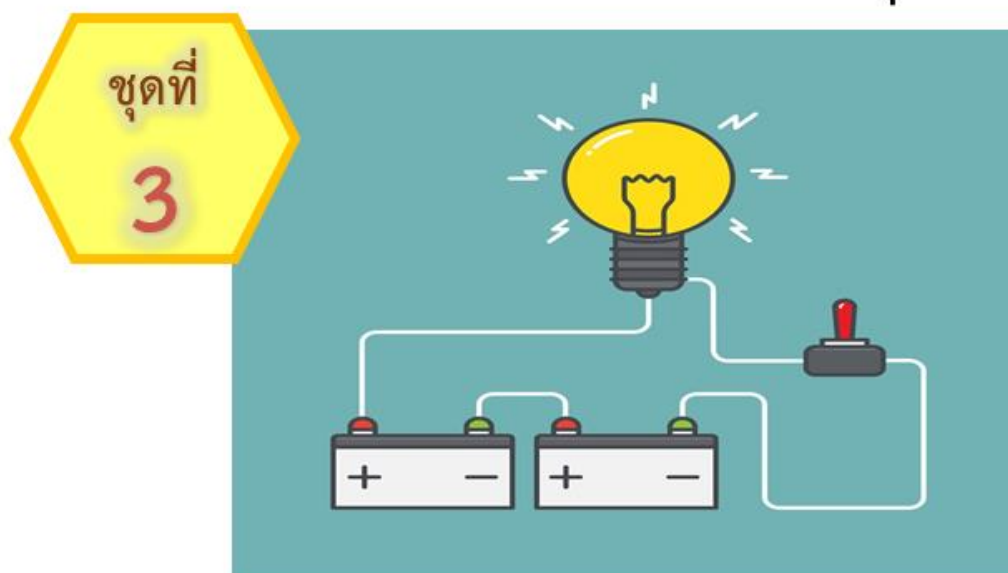

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้

หน่วยที่ 3 เรื่อง แรงไฟฟ้าและวงจรไฟฟ้า

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนอุบลวิทยาคม จังหวัดอุบลราชธานี

เรื่อง การต่อเซลล์ไฟฟ้าแบบอนุกรม

ชุดที่

3

นางญาณิศา เผ่าพันธ์

ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนอุบลวิทยาคม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้

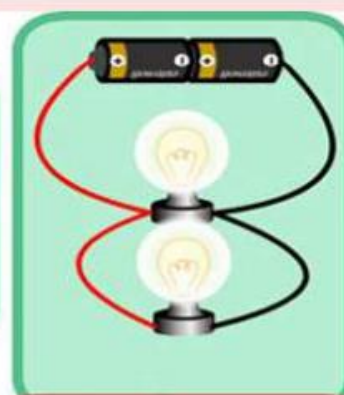
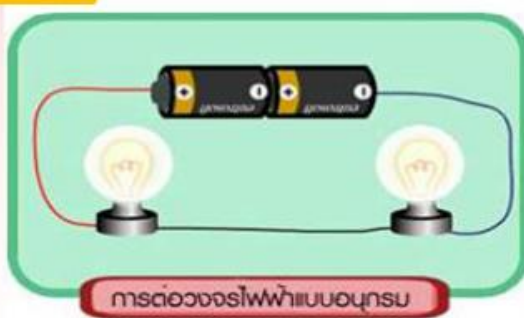
หน่วยที่ 3 เรื่อง แรงไฟฟ้าและวงจรไฟฟ้า

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

โรงเรียนอุบลวิทยาคม จังหวัดอุบลราชธานี

เรื่อง การต่อหลอดไฟฟ้า

แบบอนุกรมและแบบขนาน

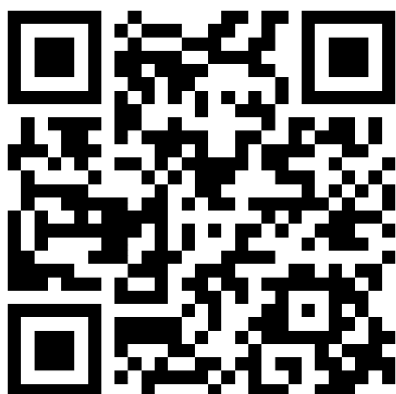
นางญาณิศา เผ่าพันธ์

ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนอุบลวิทยาคม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

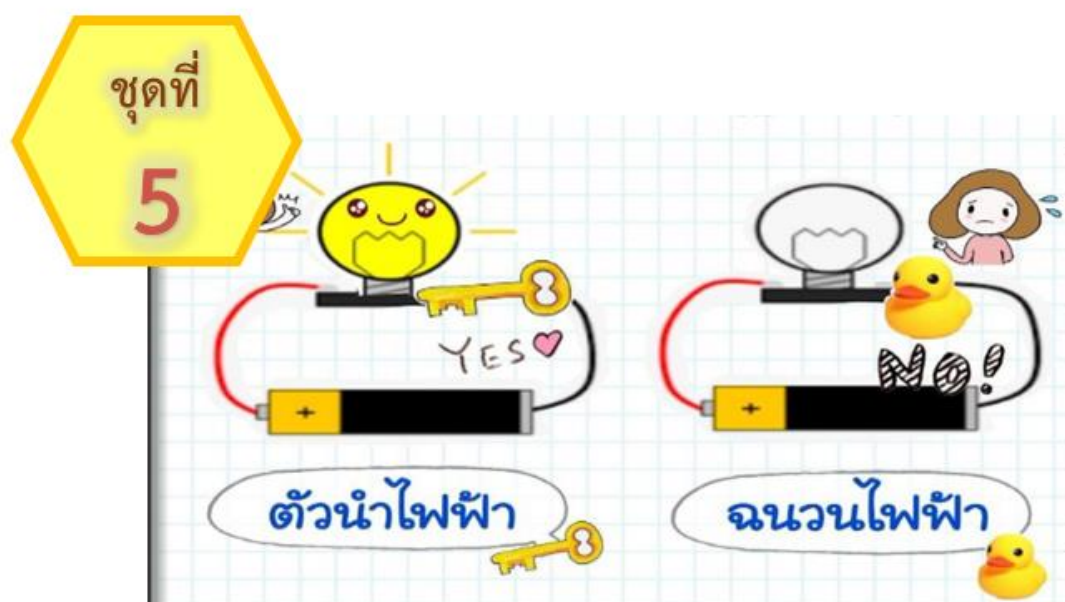
ชุดกิจกรรมการเรียนรู้

หน่วยที่ 3 เรื่อง แรงไฟฟ้าและวงจรไฟฟ้า

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

โรงเรียนอุบลวิทยาคม จังหวัดอุบลราชธานี

เรื่อง ตัวนำไฟฟ้าและฉนวนไฟฟ้า

นางญาณิศา เผ่าพันธ์

ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนอุบลวิทยาคม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

**แผนการจัดการเรียนรู้
ประกอบการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้**

**เรื่อง แรงไฟฟ้าและวงจรไฟฟ้า
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**

**นางญาณิศร เผ่าพันธ์
ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ**

โรงเรียนอุบลวิทยาคม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต ๑

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

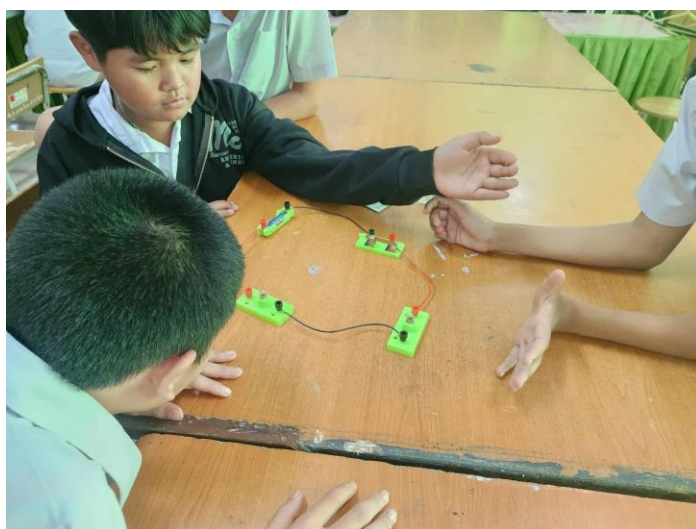
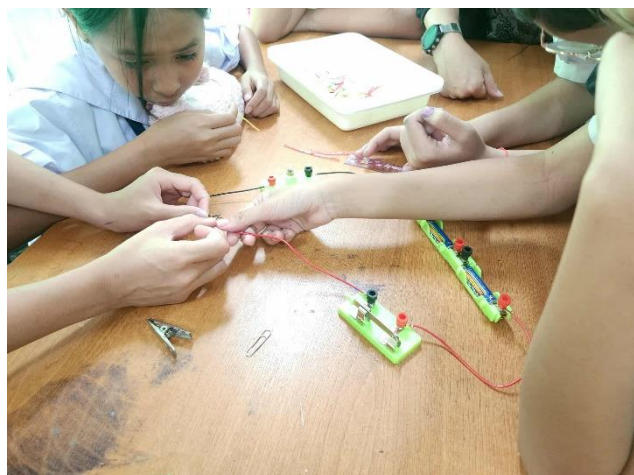
กระทรวงศึกษาธิการ

ภาพกิจกรรมการจัดการเรียนรู้

ภาพกิจกรรมการจัดการเรียนรู้

ภาพกิจกรรมการจัดการเรียนรู้

ภาพกิจกรรมการจัดการเรียนรู้

